

Les arts en acció

Entrevista a Mercè Gambús Saiz, vicerectora d'Extensió Universitària i Activitats Culturals

Quan arriba Mercè Gambús a qualsevol lloc —a una reunió de treball, a la inauguració d'un curs, a la presentació d'un acte— se la pressent venir des de lluny. L'energia i la vitalitat del seu cos i de la seva personalitat s'estenen arreu, en un radi de bones vibracions. I aquesta energia que transmet és contagiosa i arriscada. Mercè Gambús és amiga dels déus creadors. No ens estranyaria que, en alguna ocasió, fes l'ullet al diable.

L'ARC: Fa temps vàreu dir: "Som partidària d'un gran pacte cultural". A qui vos referíeu? L'heu fet, aquest pacte? Estau segura que no era un pacte amb el dimoni?

R. Un país petit, poca sensibilitat política cap a la cultura i escassos recursos, tot plegat fa imprescindible un pacte entre els responsables de la gestió cultural. La UIB ho creu i ho practica.

L'ARC: Del vostre vicerectorat depenen: el Servei de Publicacions, les Edicions UIB, el Servei Lingüístic, el Laboratori en Ciències de l'Activitat Física, la Pastoral Universitària, la Coral Universitat de les Illes Balears, l'Institut de Ciències de l'Educació, el Gabinet d'Imatge, l'Oficina d'Informació, el Servei d'Activitats Culturals, els programes de la Universitat Oberta i la Universitat Oberta per a Majors. Portau un sac a l'esquena ben feixuc. El "sac" és una olla de caragols o, així mateix, heu pogut posar una mica d'ordre i concert.

R. L'ordre en el caos constitueix un excel·lent mecanisme de gestió en un camp tan complex i diversificat com el de la cultura.

L'ARC: Una dona, amant de les arts, ha de posar ordre. No és propi de l'art: el desordre, l'atreuiment, el risc, la saviesa de descompondre el món?

R. El teatre del món t'obliga a canviar de paper, unes vegades ets l'amant i d'altres l'objecte amorós.

L'ARC: Què us imaginau, en mirar les "Constel·lacions" de Joan Miró?

R. la dialèctica entre la imaginació i el sentiment.

L'ARC: Què enteneu per "cultura universitària"? Heu dit, en ocasions, que ha de ser crítica i arriscada. Existeixen també la incultura i la ignorància universitàries?

R. La formació integral de la persona, és d'un deure social de la Universitat des de la mirada existencial, crítica, agosarada i divulgativa. Dissortadament la incultura no en coneix, d'oasis universitaris.

L'ARC: Al programa 2000 i UIB, déieu que l'objectiu prioritari d'aquest programa era entrellaçar:

- a. La rememoració històrica
- b. La reflexió contemporània
- c. La interpel·lació al futur

tot contribuint a l'enfortiment dels lligams entre la societat i la universitat. Hi parlàveu de l'ús de diferents registres amb la mirada posada al nou segle. Us preguntam, tot i que sabem que no sou una endevinadora: com veis la relació cultura-universitat en l'horitzó del segle que tot just comença?

R. Com una fórmula extraordinàriament eficaç per estimar la vida i combatre la infelicitat, però ara que hi penso, no sé si tot plegat és políticament correcte.

L'ARC: Quin és el paper de la UIB en el projecte de la intervenció i de l'exposició de Miquel Barceló a la Seu de Mallorca?

R. En el marc de la concessió de la distinció de doctor honoris causa al pintor Miquel Barceló, la UIB conjuntament amb l'artista han liderat el projecte d'intervenció a la Seu i l'exposició a Palma, als quals i com no podia ser d'altre manera, s'han sumat el Bisbat de Mallorca i el Govern de les Illes Balears.

L'ARC: Vàreu ser la promotora de rescatar la memòria de la Universitat a través de la imatge dels rectors i en vàreu encarregar el treball al pintor Damià Jaume. Per què ho féreu i què us va moure a escollir aquest artista?

R. En realitat la recuperació de la imatge dels rectors va ser una iniciativa personal del rector Llorenç

Huguet, el qual va delegar en mi l'elecció del pintor. Per què Damià Jaume?. Per criteris de qualitat en el context d'una escriptura artística especulativa i metodològicament oberta que em va permetre gaudir personalment d'una bona part del procés creatiu.

L'ARC: Entre les vostres fites es troba la restauració i remodelació de can Oleo. Quines àrees, departaments o seccions teniu previst traslladar-hi?

R. La recuperació patrimonial de Can Oleo és avui una realitat en marxa gràcies a l'acció de l'equip rectoral de la UIB i del Govern de les Illes Balears. Les previsions d'ús s'enquadren en la idea d'un edifici de representació institucional de la UIB a Palma, incardinat en la xarxa d'equipaments per a la investigació, fonamentalment de les ciències humanes, socials i jurídiques. Llibreria, punt d'informació, arxiu històric, àrees de comunicació, d'investigació, de representació, aules i seminaris constitueixen entre d'altres els espais projectats.

L'ARC: Parlau-nos de la Universitat Oberta per a Majors. Què ha significat? Qui en va tanir la idea? Què s'ha fet? Quina ha estat la seva projecció social?

R. La UOM va ser una iniciativa en la que coincidiren el rector Llorenç Huguet, l'anterior vicerector d'Ordenació Acadèmica Santiago Cavanillas i el catedràtic de Ciències de l'Educació Martí X. March. Avui la UOM és un programa dirigit per la professora Carmen Orte i depenent del vicerectorat d'Extensió Universitària i Activitats Culturals. L'esmentat programa gaudeix d'una diplomatura cultural al campus, de dos certificats seniors a les seus de Menorca i Eivissa-Formentera, així com de cicles de conferències a dotze pobles de Mallorca, a més de Ciutadella i Formentera. Més de 60 professors i 800 alumnes repartits per totes les Illes Balears constitueixen un bon exemple del grau d'implantació de la UOM en la seva tercera edició.

L'ARC: Enguany, la Coral Universitat de les Illes Balears, ha celebrat el vint-i-cinquè aniversari. En ocasió de la noça de plata, la Coral ha rebut el premi "Ramon Llull" concedit pel Govern de les Illes Ba-

lears. Quins camins nous hauria d'emprendre la Coral, perquè res no pot ser estàtic ni pot adormir-se en el que s'ha aconseguit?

R. La Coral UIB ha consolidat una llarga i fecunda trajectòria en el decurs dels seus 25 anys d'existència, fruit de la il·lusió, el treball i la cura d'un gran equip humà dirigit per Joan Company amb el suport i la complicitat institucional de la UIB. La recent constitució del patronat especial de la CUIB en el marc de la FGUIB ens permet visualitzar noves possibilitats de desenvolupament dins l'ampli ventall de formació, execució, recerca i divulgació de la música coral, a més de consolidar les existents darrerament incrementades amb tres noves agrupa-

cions corals, una de les quals ens ha permès ampliar la nostra presència a l'illa de la Menorca

L'ARC: Heu treballat sobre el patrimoni històric de les Illes Balears i ho heu fet amb rigor i amb la visió oberta que reclama el nostre temps. Què ens podeu dir? Quin és l'estat general del nostre patrimoni?

R. Tot i que el meu tarannà és per definició optimista, quant a l'estat de conservació del nostre patrimoni tinc una opinió particularment negativa. Desinterès i descoordinació institucional de les administracions públiques, lligat a una manca de sensibilitat política i ciutadana defineixen a grans trets la degradació i desequilibris observables en el

patrimoni perdut i en el conservat, malgrat les excepcions imprescindibles.

L'ARC: Déieu, l'any 1999, que la nostra societat és multilingüe i ara heu participat en la publicació d'un diccionari català-sànskrit. Existeix alguna relació entre aquella afirmació i la publicació del diccionari?

R. El projecte d'aquest diccionari té gairabé deu anys de vida. Jo he tingut la fortuna de assistir a la recta final d'un treball llarg, minuciós i acurat que molt aviat veurà la llum gràcies a la tasca impressionant i impagable del professor Oscar Pujol de la Universitat de Benarés amb el suport de la UIB que va creure i finançar aquest diccionari. No tinc cap dubte que el diccionari de català-sànskrit serà una plataforma de diàleg entre dues cultures que tradicionalment ha tingut en els mallorquins missatgers de l'encís i de la màgia de l'Índia.

L'ARC: De Mercedes a Mercè. Quan es va configurar el procés de canvi?

R. Naturalment en l'entorn dels anys setanta, Barcelona, Universitat, Bandera Roja, Partit Socialista Unificat de Catalunya, vaga general revolucionària, els setze jutges, les primeres experiències...Quin temps!

L'ARC: Mercè, quan tendràs un Mercedes?

R. Ja el tinc, en forma de rellotge, fruit d'una escapada i de la complicitat de qualcú a Malta.

II part: ara el ruixat de preguntes

L'ARC: Si ara us sortís un geni dedins una llàmpria, quins tres desitjos li demanaríeu?

R. Temps per conèixer la vida. Salut per gaudir del temps. Estimació per sentir-me viva.

L'ARC: De quins dels seus assoliments estau més satisfeta? I què més us agradaria assolir?

R. Dels coneixements adquirits. Hauria d'assolir necessàriament nous coneixements.

L'ARC: Si no visquéssiu aquí i ara, on i quan us agradaria viure?

R. No m'ho puc ni imaginar.

L'ARC: Quines tres persones reals admirau més?

R. No tenen nom ni llinatge, però és bona gent, seductora i capaç d'estimar.

L'ARC: Els vostres herois de ficció preferits.

R. Mai no els he tingut.

L'ARC: La vostra idea de felicitat és...

R. adequació al medi.

L'ARC: Us heu de gastar 10 milions en tres dies. Com ho faríeu? Compte corrent, cinc per fill.

L'ARC: Quin fet de la història general us hauria agradat canviar?

R. Qualsevol vinculat a la violència o a la pèrdua de les llibertats.

L'ARC: Quin llibre teniu al capçal del llit?

R. El viatge a Roma de Goethe i el Ramayana de Valmiki.

L'ARC: Què hauríeu triat al lloc de París?

R. (Hera: poder; Pal·las: saviesa; Afrodita: bellesa) Afrodita, pensau que representa la dualitat de la bellesa: física i intel·lectual, i que la bellesa és instrumental per al coneixement, i que el coneixement és poder.

L'ARC: Buda, Crist, Epicur, Horaci o Mahoma?

R. Des del punt de vista filosòfic, Epicur.

L'ARC: Un estil arquitectònic, un de pictòric i un d'escultòric.

R. La volumetria simbòlica de l'espai arquitectònic romànic. La precisió i sensualitat de la pintura barroca i l'idealisme canònic de l'escultura clàssica grega.

L'ARC: Com voldríeu que us recordassin?

R. Tant se val.

L'ARC: Com creis que serà l'ensenyament del futur?

R. Suposo que vinculat amb l'ensenyament a la carta i als nous processos tecnològics.

L'ARC: I com voldríeu que fos?

R. Eficaç, lliure i humanitzat.

L'ARC: Quins tres principis regeixen l'educació dels vostres fills?

R. Autoestima, sentit de la responsabilitat i constància.

L'ARC: Un gall o un sebel·lí?

R. Un sebel·lí pot volar i veure-ho tot des de nombrosos punts de vista. ♦

